

LOODUS REGILAULUS *MA LAULAN MERE MAAKSI*

Tiiu Jaago

Lasteaiaõpetajate eesti keele õppeseminar
„Üle metsa, vurr! Keel ja keskkond“
Tartus, 4. oktoobril 2018.a

Loodus regilaulus

*Läksin teeda tipilista,
tipilista, täpilista,
maad aga marja varsilista*

*Ma laulan mere maaksi,
Mere kaldad kallaksi,
Mere liiva linnaseksi.*

Argielu – visuaalsus
Sõnakõla

Laulu võim – sõna võim
Lauliku (sõna) jõud

*Helise, helise metsa,
kumise, kumise kõrbe,
hüia vasta, hiiekene,
laula vasta, laanekene:
minu hea hääle vasta,
lahedama laulu vasta*

*Kus mina, laps, need laulud õpsi?
Tieoteeda käiessa, [---]
Käisin teol kui tihane, [---]
Mõõda rohtu, rotikene,
mõõda maad, madalukene,
mõõda tielda, tillukene
Sõnad sain siia selja roost,
lugud võtsin lutsu suust,
laulud latika ninasta*

Kus laulmine toimub?
Mets, kõrb, hiis, laas

Kust laulik oma laulud sai – kalad
inspireerisid?
Mina-tegelase võrdpilt: mina – tihane,
rotike

Loomine 1 – *Kelle õues õunapuul*

**Loomine (*Kelle õues õunapuul?*), Liisu Orik, 1965,
Tõstamaa. KM ERA, RKM Mgn II 1097 c.**

I. Õunapuul

*Meie õues õunapuul.
Metu oksa õunapuul?
Kolm olid oksa õunapuul.
Metu õita oksale?
Kolm olid õita oksale.
Metu õuna õiele?
Üks oli õuna õiele.*

II. Õun vette - ilmalind

*Sai need õunad valmis saanud
tuli tuul ja tõstis tormi,
raputas õunad meresse,
merest tõusis üles kirju lindu.*

*Lind hakkas pesat ehitama
puuraagu korjama.
Sai siis pesa valmis saanud
hakkas mune munema.
Sai need munad munetud,
hakkas poigi hauduma.
Sai need pojad haadunud,
hakkas neida kasvatama,
kasvatama, kangutama,*

III: Lind – meie koplis

*Lendas meie õusest läbi,
meie alla koppeli.
Meie koplis kolmi põesast,
üks oli põesast hõbepõesast,
teine põesast vaskepõesast,
kolmas kullakeeruline*

*sai need pojad kasvatud,
hakkas neida pillama:
ühe pani päevaks peale ilma,
teise pani kuuks taevudessa,
kolmanda kiviks põllu peale.*

IV. Pesa ehitamine
munade munemine,
poegade haudumine

V. Mis
poegadest sai
– meie
maailma sünd

Loomine 2

- Joonisfilm Loomine, 2012 Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu
https://www.youtube.com/watch?v=0w_hqXPa83g (Tõstamaa laul)

Õunapuu
mäel

Torm –
õun merre –
ilmalind

Kirju lind –
meie koplisse /
õue

Kolm põõsast –
hõbe, vask,
kuld

Lind teeb pesa, muneb munad,
haudub pojad

Lind kasvatab pojad suureks ja
hakkab neid pillutama –
poegadest saab meie maailm

- ARS APTA Loomine <https://www.youtube.com/watch?v=pzSBqZYQGDE>

Loomine 3

- Collage -

https://www.youtube.com/watch?v=HMp_JSLS7h0

Õunapuu
mäel

Õun
vette

Õunast sündis
lind: sinikirja
linnukene, püha pürje
linnukene

Lind lendas,
meie
lepikusse,
koplisse

Pesa tegemine
tegi kuu, tegi
kaksi, poole
kuuda kolmatagi

Munade munemine
kuu, kaksi jne
Poegade haudumine
kuu, kaksi jne

Pojad verisulije
– poegade
pillutamine

Üks kuuks,
teine täheks,
kolmas
päevaks pääle
ilma

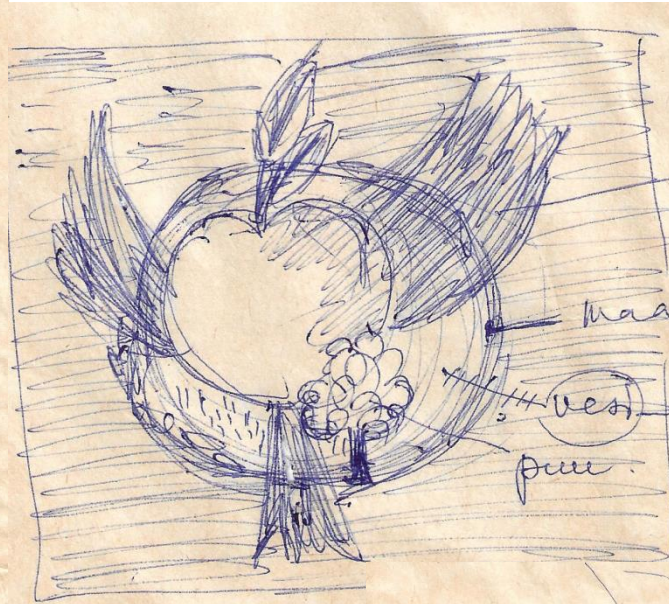
Sealt need
ajad arvatakse

Loomine 4: Kuidas laulda, joonistada, lugeda Loomuslaulu või kuidas arutleda selle sõnumi üle?

ka keelav lo

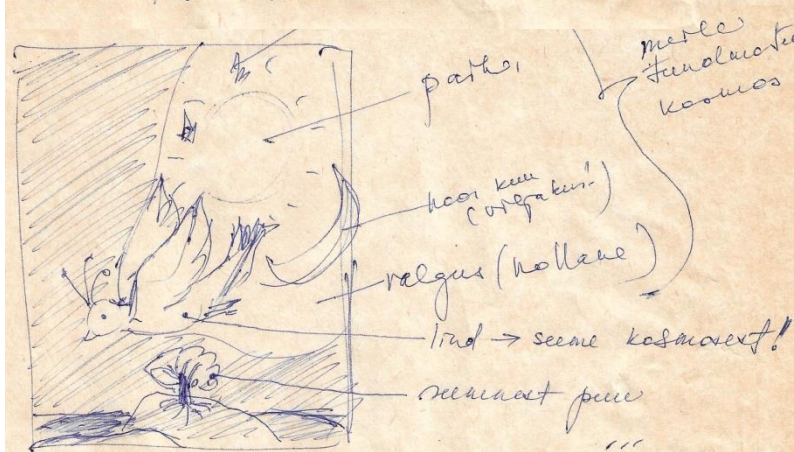

õunast = 17kol.

maa

puu

nagu laevalaotus

paths

mele
tundluste
koosus

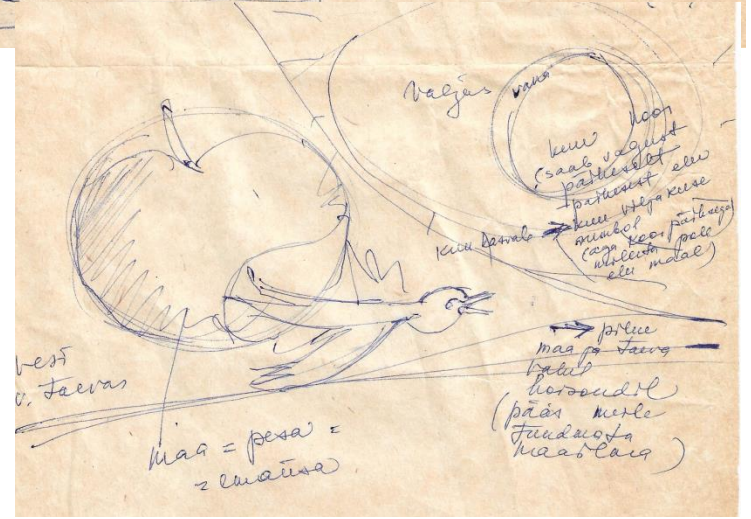
koos keel (otfakun?)

valgus (hollane)

lind → seeme kosmosest!

seemest puu

Mare Topi
visandid
Loomisloo
teemal

valgus

keel
saab valgust
põlvkondid eel
põlvkondid eel
keel valguse
müüki
(aga keel pole
võimeline
eeli matal)

ma = pesa =
= emane

ma = pesa =
= emane

Lauliku keskkond ja laul

<http://www.folklore.ee/UTfolk/loengud/poeetika/exemplum/laul1.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=9Z21fk8DcRA>

Kas karjamaa on marjamaa?

Karjus marjal

Kävin karjassa kadala,
viersin marjassa madala,
kadalussa kabukussa,
Madalussa mantelissa.
Sain mone magusa marja,
mone sosterä sinise,

H II 40, 690 (35) < Simititsa <
Kuusalu khk., Kolga rand - Madis
Odenberg < Els Migivor (1892)

mone pohla puole küpse,
Mone vaarmu varsinesa
Emäle vien magusad marjad,
Oele sosterad sinised,
vennäle veripunased